

Investigating the relationship between knowledge management and information literacy with organizational entrepreneurship of students and teachers of Farhangian University of Mazandaran

Seyedeh Zinat Hadiyan✉, Zahra Babai, Somaye Ranjbar, Somaye Talebi

Abstract

Background and Aim: Knowledge management is a useful tool for organizations to develop their capital, encourage innovation and entrepreneurship, and maximize optimal performance. The aim of this study was to investigate the relationship between knowledge management and information literacy with organizational entrepreneurship. **Method:** This research is applied in terms of purpose; In terms of nature, descriptive and in terms of method, correlation and statistical population, included all student teachers of Farhangian University of Mazandaran province in the academic year 2021-2022 in the number of 3600 people. According to Krejcie and Morgan sampling table, 351 people were selected by stratified random sampling by gender (female: 129 and male: 222). The measurement tools were standard questionnaires of knowledge management of Patrick et al. (2009), information literacy of Siamak and Davarpanah (2009) and organizational entrepreneurship of Hill (2003). **Results:** At the significance level of $\alpha = 0.05$, the findings showed that there is a significant positive relationship between knowledge management and organizational entrepreneurship. There is also a significant positive relationship between information literacy and organizational entrepreneurship. Regression analysis showed that the contribution of knowledge management and information literacy variables in predicting organizational entrepreneurship is different. Thus, compared to knowledge management, information literacy has a higher share in predicting organizational entrepreneurship ($P < \alpha = 0.05$). **Conclusion:** Therefore, paying attention to the growth and development of information literacy and knowledge management in students and teachers of Farhangian University can lead to an increase in their organizational entrepreneurship.

Received: 10.06.2021
Revision: 12.08.2021
Acceptance: 10.09.2021

Keywords:

knowledge management,
information literacy,
organizational
entrepreneurship, teacher
student, Farhangian
University

How to cite this article:

Hadiyan, S.Z., Babai, Z.,
Ranjbar, S., & Talebi, S.
Investigating the relationship
between knowledge
management and information
literacy with organizational
entrepreneurship of students
and teachers of Farhangian
University of Mazandaran.
Jayps, 2021, 2(1): 358-369

Article type

Original research

1. Zinat Hadiyan, Ph.D. in Educational Management, Faculty of Farhangian University, Sari, Iran. **2. Zahra Babai**, Primary school teacher, Sari, Iran. **3. Somaye Ranjbar**, Primary school teacher, Sari, Iran. **4. Somaye Talebi**, Primary school teacher, Sari, Iran.

✉ Correspondence related to this article should be addressed to **Zinat Hadiyan**, Ph.D. in Educational Management, Faculty of Farhangian University, Sari, Iran

Email: hadiyan57@yahoo.com

بررسی رابطه مدیریت دانش و سواد اطلاعاتی با کارآفرینی سازمانی دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان مازندران

سیده زینت هادیان ✉، زهرا بابایی، سمیه رنجبر، سمیه طالبی

<p style="text-align: right;">چکیده</p> <p>زمینه و هدف: مدیریت دانش ابزاری سودمند برای سازمان‌ها است تا سرمایه خود را توسعه دهند، نوآوری و کارآفرینی را تشویق کنند و عملکرد مطلوب را به حداکثر برسانند؛ لذا این پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه مدیریت دانش و سواد اطلاعاتی با کارآفرینی سازمانی، انجام شد. روش پژوهش: این پژوهش به لحاظ هدف، کاربردی؛ از لحاظ ماهیت، توصیفی و از نظر روش، همبستگی و جامعه آماری، شامل تمامی دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان استان مازندران در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۰۱ به تعداد ۳۶۰۰ نفر بود. مطابق با جدول نمونه‌گیری کرجسی و مورگان، ۳۵۱ نفر به روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای بر حسب جنسیت (خانم: ۱۲۹ نفر و آقا: ۲۲۲ نفر) انتخاب شدند. ابزار اندازه‌گیری، پرسشنامه‌های استاندارد مدیریت دانش پاتریک و همکاران (۲۰۰۹)، سواد اطلاعاتی سیامک و داورپناه (۱۳۸۸) و کارآفرینی سازمانی هیل (۲۰۰۳) بود. یافته‌ها: در سطح معنی‌داری $\alpha=0/05$، یافته‌ها نشان داد رابطه مثبت معنی‌داری بین مدیریت دانش با کارآفرینی سازمانی وجود دارد. هم‌چنین، رابطه مثبت معنی‌داری بین سواد اطلاعاتی با کارآفرینی سازمانی وجود دارد. تحلیل رگرسیونی نشان داد سهم متغیرهای مدیریت دانش و سواد اطلاعاتی در پیش‌بینی کارآفرینی سازمانی متفاوت است. به‌طوری‌که، در مقایسه با مدیریت دانش، سواد اطلاعاتی سهم بالاتری در پیش‌بینی کارآفرینی سازمانی دارد ($P < \alpha = 0/05$). نتیجه‌گیری: بنابراین، توجه به رشد و توسعه سواد اطلاعاتی و مدیریت دانش در دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان می‌تواند به افزایش کارآفرینی سازمانی آنان منتهی شود.</p>	<p>دریافت مقاله: ۱۴۰۰/۰۳/۲۰</p> <p>اصلاح مقاله: ۱۴۰۰/۰۵/۲۱</p> <p>پذیرش نهایی: ۱۴۰۰/۰۶/۱۹</p> <p>واژه‌های کلیدی: مدیریت دانش، سواد اطلاعاتی، کارآفرینی سازمانی، دانشجو معلم، دانشگاه فرهنگیان</p> <p>نحوه ارجاع دهی به مقاله: هادیان، س.ز، بابایی، ز.، رنجبر، س. و طالبی، س. (۱۴۰۰). بررسی رابطه مدیریت دانش و سواد اطلاعاتی با کارآفرینی سازمانی دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان مازندران. <i>دوفصلنامه مطالعات روانشناختی نوجوان و جوان</i>، ۲(۱): ۳۵۸-۳۶۹</p> <p>نوع مقاله: پژوهشی اصیل</p>
<p>۱. سیده زینت هادیان، دکتری مدیریت آموزشی، مدرس دانشگاه فرهنگیان، ساری، ایران؛ ۲. زهرا بابایی، آموزگار مقطع ابتدایی آموزش و پرورش، ساری، ایران؛ ۳. سمیه رنجبر، آموزگار مقطع ابتدایی آموزش و پرورش، ساری، ایران؛ ۴. سمیه طالبی، آموزگار مقطع ابتدایی آموزش و پرورش، ساری، ایران</p> <p>✉ مکاتبات مربوط به این مقاله باید خطاب به سیده زینت هادیان دکتری مدیریت آموزشی، مدرس دانشگاه فرهنگیان، ساری، ایران است.</p>	
<p>پست الکترونیکی: hadiyan57@yahoo.com</p>	

مقدمه

در زیست بوم جدید، دانایی مهم‌ترین سرمایه هر سازمان است و سازمان‌هایی که از این موهبت برخوردار باشد، با چالش‌های موجود بهتر برخورد می‌کنند و در عرصه رقابت موفق‌تر عمل می‌نمایند (احمدی بالادهی و میرزائی عربی، ۱۳۹۳). با این وصف، سازمان‌ها جهت پیشرفت و توسعه هر چه بیشتر به کارکنانی با دانش بالاتر و مهارت‌های متنوع نیاز دارند. شواهد تجربی نشان‌دهنده رابطه مثبت بین سرمایه انسانی و کارآفرینی سازمانی است و تئوری‌های مربوط به سرمایه انسانی نشان‌دهنده این حقیقت است که دانش کسب شده توسط افراد به همراه ارتقاء توانایی‌های شناختی آن‌ها منجر به بهره‌وری خواهد شد (آیدیس و ون‌پرای، ۲۰۰۷). از این‌رو، کارآفرینی، مهم‌ترین منبع رشد و توسعه اقتصادی در اغلب کشورها است و تاثیر آن در همه بخش‌ها و سطوح جامعه به‌ویژه در بخش‌هایی که به نوآوری، رقابت، بهره‌وری، بهداشت عمومی، ایجاد شغل و شکل‌گیری صنایع و کسب و کارهای جدید مربوط است، احساس می‌شود. با نگاهی به روند رشد و توسعه جهانی در می‌یابیم که با افزایش و گسترش فناوری‌های پیشرفته، نقش و جایگاه کارآفرینان به طور فزاینده‌ای بیشتر می‌شود. به بیان دیگر، در اکثر کشورهای پیشرفته و در حال توسعه، مقوله کارآفرینی به عنوان اصلی‌ترین منبع توسعه، مورد نظر قرار گرفته است (کاربخش، ۱۳۹۲). چرا که، سازمان‌های پویا دارای نیروهای خلاق، نوآور و هوشیار هستند که تهدیدها و محدودیت‌ها را شناسایی و به فرصت‌ها و امکانات فکر می‌کنند تا به مناسب‌ترین شیوه از آن استفاده کنند. آنان، شرایط و موقعیت‌ها را واقع‌بینانه بررسی و به ارتقاء استانداردها و شرایط زندگی بهتر سازمان و جامعه، فکر می‌کنند. کارآفرین سازمانی نوآوری را با تشویق کارکنان توسعه و به آن‌ها برای تعقیب برنامه‌های‌شان، آزادی و انعطاف‌پذیری می‌دهد، بدون این‌که آن‌ها را در باتلاق بروکراسی اداری غرق کند. از این‌رو، کارآفرینی سازمانی به معنای توسعه شایستگی‌ها و فرصت‌ها در درون سازمان از طریق

ترکیبات مختلف منابع است (اکبری، شکیب، ضیائی، مرزبان و رازی، ۱۳۹۲). به عبارت بهتر، کارآفرینی سازمانی با تشویق و ترویج روحیه کارآفرینانه و با بهره‌گیری از دانش خلق شده در دیگر رهیافت‌ها، عملکرد کارآفرینانه را در سازمان‌ها توسعه و رشد می‌دهد. لذا، کارآفرینی از طریق ایجاد و استفاده از ترکیب جدید منابع، به برهم زدن تعادل در یک سازمان اشاره دارد (هالت، اسنو و کاندمیر، ۲۰۰۳). از سویی، عصر حاضر، عصر تحولات و تغییرات شگرف در فناوری‌ها است. عصری که ساختار فکری آن آکنده از عمق بخشیدن به اطلاعات و توجه به مشارکت نیروی انسانی خلاق و دانش‌گرا به جای نیروی انسانی عملکردی است. مدیریت هوشیار بر آن است تا هرچه بیشتر و بهتر در جهت استفاده از ابزارهای به نام دانش برای رویارویی و مقابله با عوامل عدم اطمینان، حفظ موقعیت و ایجاد خلاقیت و نوآوری جهت گسترش عرصه رقابتی خود برآید، این امر مستلزم این است که سازمان با ارج نهادن به مدیریت دانش، آن را به عنوان یک نیاز استراتژیک و ضروری جهت پیشگامی در عرصه رقابت‌پذیری، در زمره برنامه‌های اولویت‌دار خود قرار دهد (محمدی، ۱۳۹۶). بر این اساس، مدیریت دانش به عنوان ابزار کلیدی مدیریت قرن جدید در سازمان‌ها به عنوان فراهم‌کننده زمینه بازخوانی، ایجاد، پرورش، تسهیم و تبادل، ارتقای سازماندهی، نگهداری و انتشار دانش در سطح سازمان به‌ویژه در سطح بخش‌ها خواهد توانست سبب شکل‌گیری رویکرد جدید شیوه‌های آموزش، استفاده مؤثر از دانش موجود، آمادگی برای دریافت و استفاده از اطلاعات و دانش نوین در جهت توسعه دانش و فناوری هزاره سوم با توان مقابله با تغییرات سریع دنیای اطراف شود. لذا، مهم‌ترین هدف به‌کارگیری مدیریت دانش در سازمان، انطباق سریع با تغییرات محیط پیرامون به‌منظور ارتقاء کارایی، اثربخشی و سودآوری بیشتر می‌باشد (جورابچی و خسروی، ۱۳۸۸). بنابراین، مدیریت دانش به سازمان‌ها کمک می‌کند تا از تجارب خود، شناخت و بینش به‌دست آورد و فعالیت خود را بر کشف،

1. Aidis & Van pray
2. Hult, Snow & Kandemir

است، تا از این طریق توانایی‌های بالقوه نیروی انسانی جامعه خویش را افزایش دهند (طیب‌نیا، ۱۳۸۷). بنابراین، کسب سواد اطلاعاتی از جمله لوازم زیست در جهان کنونی و از الزامات کارآفرینی است، زیرا تنوع مطالب و حجم اطلاعات، مانع از این است که جواب همه مسائل را اختیار داشت (زارعی، رخ افروز و دیانت، ۱۳۸۹). با توجه به اهمیت موضوع مدیریت دانش و سواد اطلاعاتی و نقش موثری که می‌توانند در ایجاد، توسعه و رشد کارآفرینی سازمانی داشته باشند، انتظار می‌رود پژوهش‌هایی در این زمینه انجام و در دسترس پژوهشگران قرار گرفته باشد. جستجوهای پژوهشگران حاکی از فقر و کمبود پژوهش در این زمینه پژوهشی و به‌خصوص جامعه دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان است. با این حال، میرزاصفی، رجایی‌پور و جمشیدیان (۱۳۹۰) در بررسی رابطه بین سواد اطلاعاتی و قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان دوره‌های تحصیلات تکمیلی نشان دادند بین میزان سواد اطلاعاتی و قابلیت‌های کارآفرینی دانشجویان رابطه معنی‌داری وجود دارد و قابلیت‌های کارآفرینی بیشترین رابطه را با توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات و کمترین رابطه را با توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات دارد. قنبری، نصیری و عبدالملکی (۱۳۹۲) در بررسی رابطه سواد اطلاعاتی با مدیریت دانش دانشجویان معلمان دانشگاه فرهنگیان، نشان داد سواد اطلاعاتی دانشجویان بیشتر از متوسط و مدیریت دانش آنان در حد متوسط است. سواد اطلاعاتی (تشخیص و تعیین نیاز اطلاعاتی، جایابی و دسترسی به اطلاعات، توانمندی ارزیابی نقادانه، توانمندی استفاده مؤثر اطلاعات و رعایت موارد حقوقی) با مدیریت دانش رابطه مثبت معنی‌داری دارد. پژوهش مختاری‌دینانی و ططری (۱۳۹۷) با هدف بررسی ارتباط بین سواد اطلاعاتی و قابلیت کارآفرینی دانشجویان تحصیلات تکمیلی، نشان داد بین ابعاد سواد اطلاعاتی و قابلیت کارآفرینی رابطه مثبت و معنی‌داری وجود داد. هم‌چنین، از بین مولفه‌های سواد اطلاعاتی، توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات و توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات، به‌ترتیب، بیشترین توانایی پیش‌بینی معنی‌دار برای قابلیت کارآفرینی دانشجویان دارند. پژوهش امیری (۱۳۹۷) با هدف بررسی رابطه بین مدیریت دانش و کارآفرینی

جمع‌آوری، انتخاب، ذخیره‌سازی، سازماندهی، انتقال، بکارگیری و به‌روز رسانی دانش، متمرکز کنند تا بتوانند در حل مسائل و مشکلات، آموزش پویا، برنامه‌ریزی راهبردی و تصمیم‌گیری، از این دانش بهره‌گیرند. از این رو، شناخت درست مدیریت دانش و ابعاد آن می‌تواند موجب افزایش خلاقیت و نوآوری در میان کارکنان گردد. بر این مبنا، مدیریت دانش ابزاری سودمند برای سازمان‌ها است تا سرمایه خود را توسعه دهند، نوآوری و کارآفرینی را تشویق کنند و عملکرد مطلوب را به حداکثر برسانند (محمدی، ۱۳۹۶). یکی دیگر از مباحث مهم عصر دانش، سواد اطلاعاتی افراد است که نقش پویایی در روند یادگیری دارد (طالبی، مرادی، پاکدل بناب و زمستانی، ۱۳۹۰). در واقع، در دنیای دیجیتال، پیشرفت‌های حاصل از فناوری اطلاعات و ارتباطات همراه با تحول رسانه‌ای، حوزه‌های زیادی، از جمله شیوه ارتباط، تفکر، کار، عمل انسان‌ها را تحت تأثیر خود قرار داده است (آریانی، زاهدبابلان، معینی‌کیا و خالق‌خواه، ۱۳۹۴). در گذشته، مهارت‌های خواندن و نوشتن به‌عنوان معیار سواد تلقی می‌شد، اما، در عصر حاضر که امور اطلاعات محور و دانش محور در حال توسعه است، فناوری اطلاعات و ارتباطات در تار و پود جامعه ریشه دوانده است، افراد به سطح متفاوتی از سواد نیاز دارند تا بتوانند از عهده انجام وظایف خود برآیند، به همین سبب، سواد اطلاعاتی، تضمین‌کننده اثربخشی نهادهای موجود در جامعه و رشد اقتصادی کشورها از طریق تولید دانش است (نیک‌پور، منظری‌توکلی و رجائی‌نژاد، ۱۳۹۱). با این وصف، توانایی دستیابی، جایابی و ارزیابی (تجزیه و تحلیل) اطلاعات به‌عنوان عامل برجسته سواد اطلاعاتی به‌شمار می‌آید. بر این اساس، سواد اطلاعاتی را نه فقط توانایی و استعداد شناسایی اطلاعات می‌گویند، بلکه توانایی ارزیابی اطلاعاتی و استفاده کارآمد از آن تعریف می‌کنند (پریخ، ۱۳۹۲). لذا، در جامعه‌ای که تحولات تکنولوژیکی باعث به‌وجود آمدن موجی از تمدن جدید شده است، برای بقا و حضور در عرصه تحول، باید با جریان جابجایی قدرت علمی و اطلاعاتی همراه شد و آن را پذیرفت. از این رو، ارتقا سطح سواد اطلاعاتی جزء یکی از مهم‌ترین اهداف فرهنگی کشورها و سازمان‌های جهانی

افزایش انتظارات استادان، خانواده، همسالان و جامعه، پروژه‌ها، پژوهش‌ها، سمینارها، پرسش‌های کلاسی و امتحانات، استقلال مالی، انتخاب همسر، اضطراب امتحان، استرس شغلی و غیره که همه این موارد با ایجاد فشار و استرس و مستعد ساختن اضطراب و نگرانی بر سلامت جسمی و روانی و در نتیجه عملکرد آنان تاثیر منفی دارند، دست و پنجه نرم می‌کنند. از این رو، بهره مندی از ابزارهایی بتواند علاوه بر کاهش عوامل فشارزا، به رشد و توسعه شخصی و بهبود عملکرد سازمانی آنان منجر شود و کارآفرینی آنان را افزایش دهد، ضرورت و اهمیت فراوانی دارد. با عنایت به موارد مطرح شده به نظر می‌رسد برای گذر از مدیریت سنتی و حفظ بقاء سازمان‌های آموزشی نظیر آموزش و پرورش، مدیران نیاز به تغییرات عمیق و اساسی در روش‌های مدیریتی خود دارند. در این میان، دانشگاه‌ها به‌عنوان همیار و بازوی توانمند تامین نیروی انسانی کارآمد و کارآفرین برای سازمان‌ها، در جهت توسعه و تسهیم دانش در سازمان و ارتقاء سواد اطلاعاتی در راستای هدایت به سمت کارآفرینی سازمانی، نقش برجسته و مهمی دارند. بنابراین، با توجه به اهمیت مقوله کارآفرینی سازمانی، با توجه به این که کمتر پژوهشی به رابطه مدیریت دانش و سواد اطلاعاتی با کارآفرینی سازمانی دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان، پرداخته است، در پژوهش حاضر تلاش شده است تا به این موضوع در جامعه آماری دانشجویان دانشگاه فرهنگیان استان مازندران که معلمان آینده این مرز و بوم خواهند بود، پرداخته شود. از این رو، سوال اصلی پژوهش حاضر این است که آیا رابطه‌ای بین سواد اطلاعاتی و مدیریت دانش با کارآفرینی سازمانی دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان استان مازندران وجود دارد؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر به لحاظ هدف، کاربردی؛ از نظر گردآوری اطلاعات و داده‌ها از نوع پژوهش‌های توصیفی و از آنجایی که در آن از جانب پژوهشگر، هیچ‌گونه دستکاری در متغیرهای پیش‌بین (مستقل) صورت نمی‌گیرد، طرح پژوهش از نوع غیرآزمایشی و از نظر روش تحقیق، تحقیق

استراتژیک مبتنی بر میانجی‌گری نوآوری سازمانی نشان داد ارتباط مثبت و معنی‌داری بین مدیریت دانش با کارآفرینی سازمانی و بین مدیریت دانش با نوآوری سازمانی وجود دارد. در پژوهشی دیگر، مجرد، سلیمان‌پور عمران و سوداگر (۱۳۹۸)، در بررسی رابطه سواد اطلاعاتی با دانش-آفرینی سازمانی دانشجویان تحصیلات تکمیلی، نشان دادند بین سواد اطلاعاتی و دانش‌آفرینی رابطه مثبت معنی‌دار وجود دارد. همچنین، تمامی مولفه‌ها بجز توانایی تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات بر متغیر دانش‌آفرینی سازمانی اثرگذار هستند. به‌طور کلی، نیروی انسانی کارآمد، شاخص عمده برتری یک سازمان نسبت به سازمان‌های دیگر است. وجود نیروی انسانی متعهد و کارآفرین، وجهه سازمان را در اجتماع مهم جلوه داده و زمینه را برای رشد و توسعه سازمان فراهم می‌کند. کارکنان متخصص، وفادار، سازگار با ارزش‌ها و اهداف سازمانی، دارای انگیزه قوی، متمایل و متعهد به حفظ عضویت سازمانی، از نیازهای اصلی و بسیار ضروری هر سازمانی می‌باشد. وجود چنین نیروهایی در هر سازمان، ضمن کاهش غیبت، تأخیر و جابجایی، باعث افزایش چشمگیر عملکرد سازمانی، نشاط روحی کارکنان و تجلی بهتر اهداف متعالی سازمان و دستیابی به اهداف فردی خواهد شد (اسچافلی و شیمازو^۱، ۲۰۰۹). از طرفی، همه ساله دانشجویان زیادی با شوق و رغبت و امید به آینده وارد مراکز آموزش عالی می‌شوند. به رغم این که انتظار می‌رود این شوق و انگیزه ادامه یابد تا به بهترین نحوی به اعتلای فردی و رشد و توسعه جامعه کمک نماید، جمع زیادی از دانشجویان به خواسته‌ها و آرمان‌های خود دست نمی‌یابند. درحالی که نظام آموزش عالی باید شرایطی را فراهم کند تا دانشجویان با اشتیاق و علاقه، اطمینان و احساس کارآمدی بتوانند به کسب یادگیری مداوم بپردازند و در آینده هم با شور و انگیزه و امید، به زندگی خویش ادامه دهند (فلسفی‌نژاد، عزیزی ابرقوئی، ابراهیمی قوام آبادی و درتاج، ۱۳۹۴). در این میان، دانشجویان (دانشجو-معلمان) دانشگاه فرهنگیان، نمونه‌ای از این خیل عظیم دانشجویان در کشور هستند که با چندین نوع عمده از عوامل فشارزا مانند تغییرات مربوط به حرفه معلمی،

تغییرات نمرات بین ۳۸ تا ۱۹۰ است. با این حال، در صورتی که مجموع نمرات هر مولفه بر تعداد گویه‌های آن، تقسیم گردد، میانگین دامنه تغییرات نمرات بین ۱ تا ۵ می‌شود و به این ترتیب، میانگین نظری یا نقطه برش پرسشنامه برابر با ۳ است. در پژوهش وظیفه (۱۳۹۹)، روایی صوری و محتوایی پرسشنامه با نظر ده تن از اساتید و صاحب‌نظران رشته‌های مدیریت اجرایی و دولتی و کارشناسان خبره تایید شد. هم‌چنین، به روش همسانی درونی و محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، پایایی این مقیاس برابر ۰/۹۲ به دست آمد. به‌رغم استاندارد بودن پرسشنامه، در این پژوهش نیز روایی صوری و محتوایی با نظر هفت تن از متخصصان حوزه علوم تربیتی با درجه علمی دکتری تایید شد و به روش همسانی درونی و اجرای آزمایشی پرسشنامه در میان ۳۰ دانشجوی رشته آموزش ابتدایی، مقدار ضریب آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۹ محاسبه شد. نتایج حاکی از مطلوب و مناسب بودن این پرسشنامه در جامعه آماری مدنظر این پژوهش است.

۲. پرسشنامه سواد اطلاعاتی: پرسشنامه سواد اطلاعاتی توسط سیامک و داورپناه (۱۳۸۸) طراحی و در مطالعات متعدد استفاده شد. این پرسشنامه دارای ۵۵ گویه و مولفه‌های توانایی تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات (گویه‌های ۱، ۲، ۳، ۴، ۵، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۱، ۲۷ و ۳۴)، توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات (گویه‌های ۶، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۷، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۲، ۲۳، ۲۴، ۲۵ و ۳۶)، توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات (گویه‌های ۲۸، ۲۹، ۳۰، ۳۱، ۳۲، ۳۳ و ۳۵)، توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات (گویه‌های ۳۷، ۳۸، ۳۹، ۴۰، ۴۱، ۴۲، ۴۳، ۴۴ و ۴۵) و توانایی درک موارد حقوقی و اقتصادی کاربرد اطلاعات (گویه‌های ۲۶، ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۵۰، ۵۱، ۵۲، ۵۳، ۵۴ و ۵۵) را مورد سنجش قرار می‌دهد. نمره‌گذاری این پرسشنامه بر اساس مقیاس اندازه‌گیری فاصله‌ای و طیف نگرش‌سنج لیکرت است، به طوری که در پاسخ به هر سوال، هر گزینه امتیازی از ۱ تا ۵ دارد. پاسخگو برای انتخاب گزینه خیلی-کم، ۱ امتیاز؛ کم، ۲ امتیاز؛ متوسط، ۳ امتیاز؛ زیاد، ۴ امتیاز

همبستگی می‌باشد که به صورت میدانی انجام شد. جامعه آماری، شامل تمامی دانشجوی معلمان دانشگاه فرهنگیان استان مازندران در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۰۱ به تعداد ۳۶۰۰ نفر (خانم: ۱۳۲۰ نفر و آقا: ۲۰۰۰ نفر) بود. در برآورد حجم نمونه از جدول نمونه‌گیری کرجسی و مورگان^۱ (۱۹۷۰) استفاده شد و حجم نمونه برابر با ۳۵۱ نفر به‌دست آمد. جهت انتخاب اعضاء نمونه نیز از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای بر اساس جنسیت استفاده شد (خانم: ۱۲۹ نفر و آقا: ۲۲۲ نفر). خاطر نشان می‌سازد، افراد نمونه برای ورود به این مطالعه دارای معیارهایی بودند. معیارهای ورود عبارت بود از دانشجوی بودن در دانشگاه فرهنگیان استان مازندران در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۰۱، گذراندن دست‌کم دو ترم تحصیلی (دانشجوی ترم سوم به بعد یا ورودی نیم‌سال اول ۱۳۹۹-۰۰ و قبل از آن) و علاقمند و مشتاق به شرکت در این پژوهش و پاسخ دادن به تمامی سوالات مندرج در پرسشنامه‌ها. هم‌چنین، معیار خروج عبارت بود از عدم رضایت از سوالات (همه یا بخشی) و عدم پاسخگویی به تمامی سوالات پرسشنامه‌ها. پس از توزیع پرسشنامه‌ها و عودت آن از سوی پاسخ‌دهندگان (واسط دی الی اواسط بهمن ۱۴۰۰)، پرسشنامه‌های جمع‌آوری شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ابزار پژوهش

۱. پرسشنامه مدیریت دانش: پرسشنامه مدیریت دانش توسط پاتریک و همکاران (۲۰۰۹) طراحی و در مطالعات متعدد استفاده شد. این پرسشنامه از ۳۸ گویه (پرسش) تشکیل شده و مولفه‌های کسب دانش (گویه‌های ۱-۶)، خلق دانش (گویه‌های ۷-۱۲)، کاربرد دانش (گویه‌های ۱۳-۱۷)، انتقال دانش (گویه‌های ۱۸-۲۸) و ثبت دانش (گویه‌های ۲۹-۳۸) را مورد سنجش قرار می‌دهد. در پاسخ به هر گویه، طیف پاسخ بر حسب مقیاس لیکرت قرار دارد که آزمودنی نمره‌ای از ۱ الی ۵ کسب می‌کند. به‌طوری‌که، آزمودنی برای انتخاب گزینه کاملاً مخالفم، ۱ نمره؛ مخالفم، ۲ نمره؛ نظری ندارم، ۳ نمره؛ موافقم، ۴ نمره و کاملاً موافقم، ۵ نمره کسب می‌نماید. از این رو در این پرسشنامه، دامنه

1. Krejcie & Morgan

این رو در این پرسشنامه، دامنه تغییرات نمرات بین ۴۸ تا ۲۴۰ است. با این حال، در صورتی که مجموع نمرات هر یک از ابعاد کارآفرینی بر تعداد گویه‌های آن، تقسیم گردد، میانگین دامنه تغییرات نمرات بین ۱ تا ۵ می‌شود و به این ترتیب، میانگین نظری یا نقطه برش پرسشنامه برابر با ۳ است. در پژوهش ایزانلو و اسماعیلی‌شاد (۱۳۹۶)، روایی صوری و محتوایی پرسشنامه با نظر متخصصان و صاحب‌نظران تایید شد. هم‌چنین، به روش همسانی درونی و محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، پایایی این مقیاس برابر ۰/۸۵ به دست آمد. به‌رغم استاندارد بودن پرسشنامه، در این پژوهش نیز روایی صوری و محتوایی با نظر هفت تن از متخصصان حوزه علوم تربیتی با درجه علمی دکتری تایید شد و به روش همسانی درونی و اجرای آزمایشی پرسشنامه در میان ۳۰ دانشجوی رشته آموزش ابتدایی، مقدار ضریب آلفای کرونباخ برابر ۰/۹۰ محاسبه شد. نتایج حاکی از مطلوب و مناسب بودن این پرسشنامه در جامعه آماری مدنظر این پژوهش است.

روش اجرای پژوهش

تجزیه و تحلیل داده‌ها با روش‌های آمار توصیفی و آمار استنباطی از طریق نرم افزار SPSS 23 در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha=0/05$) انجام شد. جهت توصیف ویژگی‌های جمعیت‌شناختی و متغیرهای پژوهش از شاخص‌های آمار توصیفی فراوانی، درصد فراوانی، میانگین و انحراف استاندارد و جهت تعمیم اطلاعات حاصل از نمونه به جامعه آماری از آزمون ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیونی استفاده و آزمون کولموگروف-اسمیرنوف^۱ جهت تشخیص نرمال بودن متغیرهای پژوهش اجرا شد.

یافته‌ها

بر اساس شاخص‌های آمار توصیفی (فراوانی و درصد فراوانی) اکثریت مورد مطالعه، از نظر جنسیت، آقا (۲۲۲ نفر معادل ۶۳ درصد)، به لحاظ سن، ۲۰ الی ۲۲ سال (۱۸۱ نفر معادل ۵۲ درصد)، ترم تحصیلی، پنجم (۱۵۳ نفر معادل ۴۴ درصد) و در رشته تحصیلی آموزش ابتدایی (۱۶۶ نفر معادل ۴۷ درصد) می‌باشند.

و خیلی‌زیاد، ۵ امتیاز کسب می‌نماید. از این رو، در این پرسشنامه، دامنه تغییرات نمرات بین ۵۵ تا ۲۷۵ است. با این حال، در صورتی که مجموع نمرات هر مولفه بر تعداد گویه‌های آن، تقسیم گردد، میانگین دامنه تغییرات نمرات بین ۱ تا ۵ می‌شود و به این ترتیب، میانگین نظری یا نقطه برش پرسشنامه برابر با ۳ است. در پژوهش سیامک و داوود-پناه (۱۳۸۸)، جهت ارزیابی روایی و پایایی، از تحلیل عاملی تأییدی و ضریب آلفای کرونباخ استفاده شد. تحلیل عاملی تأییدی نشان داد آزمون دارای عوامل و سازه‌های موردنظر سازندگان آن است، به‌طوری‌که این عوامل در مجموع ۶۵/۲۲ درصد از نمرات سواد اطلاعاتی را به خود اختصاص دادند. در حقیقت، نتایج تحلیل عاملی، روایی سازه آزمون را تأیید نمود. هم‌چنین، به روش همسانی درونی و محاسبه ضریب آلفای کرونباخ، پایایی این مقیاس برابر ۰/۸۳ به دست آمد. به‌رغم استاندارد بودن پرسشنامه، در این پژوهش روایی صوری و محتوایی با نظر هفت تن از متخصصان حوزه علوم تربیتی با درجه علمی دکتری تایید شد و به روش همسانی درونی و اجرای آزمایشی پرسشنامه در میان ۳۰ دانشجوی رشته آموزش ابتدایی، مقدار ضریب آلفای کرونباخ برابر ۰/۸۸ محاسبه شد. نتایج حاکی از مطلوب و مناسب بودن این پرسشنامه در جامعه آماری مدنظر این پژوهش است.

۳. پرسشنامه کارآفرینی سازمانی: کارآفرینی سازمانی توسط هیل (۲۰۰۳) طراحی و در مطالعات متعدد استفاده شد. این پرسشنامه از ۴۸ گویه تشکیل شده و ابعاد کارآفرینی سازمانی شامل افعال سازمانی (گویه‌های ۸-۱)، نگرش فردی (گویه‌های ۱۶-۹)، انعطاف‌پذیری (گویه‌های ۲۴-۱۷)، وضعیت پاداش (گویه‌های ۳۲-۲۵)، رهبری کارآفرین (گویه‌های ۴۰-۳۳) و فرهنگ کارآفرین (گویه‌های ۴۸-۴۱) را می‌سنجد. در پاسخ به هر گویه، طیف پاسخ بر حسب مقیاس لیکرت قرار دارد که پاسخگو نمره‌ای از صفر الی ۴ کسب می‌کند. به‌طوری‌که، برای انتخاب گزینه هرگز، ۰ نمره؛ به‌ندرت، ۱ نمره؛ گاهی‌اوقات، ۲ نمره؛ اغلب‌اوقات، ۳ نمره و همیشه، ۴ نمره کسب می‌شود. از

متغیرها	تعداد	کمینه	بیشینه	میانگین نظری	میانگین	انحراف
مدیریت دانش	۳۵۱	۱/۶۰	۵	۳	۳/۳۸	۰/۸۴
سواد اطلاعاتی	۳۵۱	۱/۹۰	۵	۳	۳/۴۴	۰/۸۵
کارآفرینی	۳۵۱	۰	۴	۲	۲/۶۱	۱/۱۳

جدول ۱، نشان داد میانگین متغیرهای پیش‌بین (مستقل) مدیریت دانش و سواد اطلاعاتی به ترتیب برابر است با: ۳/۳۸ و ۳/۴۴ که از میانگین نظری (نقطه برش: ۳) بزرگتر می‌باشد. همچنین، میانگین متغیر ملاک (وابسته) کارآفرینی سازمانی برابر است با ۲/۶۱ که از میانگین نظری (نقطه برش: ۲) بزرگتر می‌باشد. مقادیر آزمون کولموگوروف-اسمیرنوف جهت سنجش نرمال بودن

متغیرهای مدیریت دانش، سواد اطلاعاتی و کارآفرینی سازمانی نشان داد در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha=0/05$)، هر یک از متغیرها از یک توزیع نرمال برخوردار هستند، چرا که مقدار سطح معنی‌داری (Sig.) از مقدار $\alpha=0/05$ بزرگتر است. جدول ۲، میزان و جهت رابطه بین مدیریت و دانش سواد اطلاعاتی با کارآفرینی سازمانی را نشان می‌دهد.

متغیرها		شاخص‌های آماری		
پیش‌بین	ملاک	تعداد	ضریب	سطح معنی‌داری
مدیریت دانش	کارآفرینی سازمانی	۳۵۱	۰/۵۳	۰/۰۰۰
سواد اطلاعاتی		۳۵۱	۰/۷۵	۰/۰۰۰

جدول ۲، نشان داد در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha=0/05$)، داده‌ها فرض صفر (H_0) مبنی بر عدم وجود همبستگی خطی را رد و فرضیه پژوهش (H_1) مبنی بر وجود همبستگی معنی‌دار را مورد تایید قرار می‌دهند، چرا که سطح معنی‌داری (Sig.) از مقدار پیش‌بینی شده خطا ($\alpha=0/05$) کوچکتر است. بنابراین، با اطمینان ۹۵ درصد می‌توان ادعا نمود رابطه مثبت معنی‌داری بین

مدیریت دانش با کارآفرینی سازمانی وجود دارد. همچنین، رابطه مثبت معنی‌داری بین سواد اطلاعاتی با کارآفرینی سازمانی وجود دارد. جدول ۳، مقادیر تحلیل واریانس رگرسیونی و ضرایب همبستگی چندگانه بین متغیرهای پیش‌بین (مدیریت و دانش سواد اطلاعاتی) و متغیر ملاک (کارآفرینی سازمانی) را نشان می‌دهد.

ضرایب همبستگی چندگانه				تحلیل واریانس رگرسیونی			
منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	سطح معنی‌داری	r	r ²
رگرسیون	۲۸۸/۴۹	۲	۱۴۴/۲۴	۳۱۱/۲۶	۰/۰۰۰	۰/۸۰	۰/۶۴
باقی مانده	۱۶۱/۲۷	۳۴۸	۰/۴۶				
مجموع	۴۴۹/۷۶	۳۵۰	-				

است. تجزیه و تحلیل ضرایب معادله رگرسیونی (B و β) مشخص می‌کند که کدام یک از متغیرهای مدیریت دانش و سواد اطلاعاتی سهم بالاتری در پیش‌بینی کارآفرینی سازمانی دارند. از سویی، ضریب تعیین محاسبه شده (R^2) نشان داد ۶۴ درصد از کارآفرینی سازمانی توسط مدیریت دانش و سواد اطلاعاتی پیش‌بینی می‌شود. جدول ۴، سهم هر یک از متغیرهای پیش‌بین مدیریت دانش و سواد اطلاعاتی در پیش‌بینی کارآفرینی سازمانی را نشان می‌دهد.

جدول ۳، نشان داد در سطح اطمینان ۹۵ درصد ($\alpha=0/05$)، فرضیه صفر (H_0) مبنی بر عدم وجود رگرسیون خطی را رد و فرضیه پژوهش (H_1) مبنی بر وجود همبستگی چندگانه معنی‌دار را مورد تایید قرار می‌دهند، چرا که سطح معنی‌داری ($Sig.=0/000$) از مقدار پیش‌بینی شده خطا ($\alpha=0/05$) کوچکتر است. بنابراین، می‌توان ادعا کرد سهم هر یک از متغیرهای پیش‌بین مدیریت دانش و سواد اطلاعاتی در پیش‌بینی کارآفرینی سازمانی متفاوت

جدول ۴. ضرایب معادله رگرسیون (برآورد پارامترها)

متغیرهای پیش‌بین	B	Beta	t	سطح معنی‌داری
مدیریت دانش	۰/۳۹	۰/۲۹	۸/۴۳	۰/۰۰۰
سواد اطلاعاتی	۰/۸۶	۰/۶۵	۱۸/۸۳	۰/۰۰۰

نشان داد پژوهشی که دقیقاً به موضوع مورد بررسی در این پژوهش اشاره داشته باشد، یافت نشد. با این حال، نتیجه پژوهش حاضر با پژوهش‌های مجرد و همکاران (۱۳۹۸)، امیری (۱۳۹۷)، مختاری‌دینانی و ططری (۱۳۹۷) و میرزاصفی و همکاران (۱۳۹۰)، همسو است. لذا، در تبیین نتیجه به دست آمده می‌توان اذعان داشت که سواد اطلاعاتی توانایی تشخیص زمان نیاز به اطلاعات، یافتن اطلاعات مورد نیاز و ارزیابی و به‌کارگیری مؤثر اطلاعات است. لذا، توانایی دستیابی، بازیابی و ارزیابی اطلاعات عامل تشخیص سواد به شمار می‌رود که از داشتن این توانایی به سواد اطلاعاتی تعبیر می‌شود. به‌عبارت دیگر، سواد اطلاعاتی مجموعه‌ای از قابلیت‌ها است که افراد را به شناخت اطلاعات، زمانی که مورد نیاز باشد، ملزم می‌کند امری که در کارآفرینی سازمانی بسیار حیاتی است. به بیان دیگر، سواد اطلاعاتی داشتن توانایی جایابی دقیق، ارزشیابی و استفاده کارآمد از اطلاعات مورد نیاز است. به این معنا که شخص باید هم در زمینه محمل‌های چاپی و هم محمل‌های الکترونیکی باسواد باشد. فرآیند سواد اطلاعاتی، گذشته از یادگیری، مجموعه‌ای از مهارت‌ها به شیوه نو-اندیشیدن است تا بدین وسیله از یادگیری، معنا استخراج شود، نواندیشی بنیان و زیربنای کارآفرینی سازمانی است و به آن جهت می‌دهد. از سویی در هزاره سوم و عصر فناوری اطلاعات و ارتباطات و تغییرات آنی و رو به رشد فناوری‌ها،

جدول ۴ نشان داد از بین متغیرهای مدیریت دانش و سواد اطلاعاتی، سواد اطلاعاتی با ضریب تاثیر ۰/۶۵، بیشترین سهم را در پیش‌بینی کارآفرینی سازمانی دارد. در مرتبه بعدی مدیریت دانش با ضریب تاثیر ۰/۲۹ قرار دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

این پژوهش با هدف کلی بررسی رابطه مدیریت دانش و سواد اطلاعاتی با کارآفرینی سازمانی دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان استان مازندران انجام شد. یافته‌ها نشان داد رابطه مثبت معنی‌داری بین مدیریت دانش با کارآفرینی سازمانی وجود دارد. هم‌چنین، رابطه مثبت معنی‌داری بین سواد اطلاعاتی با کارآفرینی سازمانی وجود دارد. نتیجه این‌که، با افزایش و توسعه میزان مدیریت دانش و سواد اطلاعاتی در دانشجو معلمان، انتظار می‌رود میزان کارآفرینی سازمانی آنان افزایش یابد و برعکس با کاهش مدیریت دانش و میزان سواد اطلاعاتی، از میزان کارآفرینی سازمانی آنان کاسته شود. از طرفی، تحلیل رگرسیونی نشان داد سهم متغیرهای مدیریت دانش و سواد اطلاعاتی در پیش‌بینی کارآفرینی سازمانی متفاوت است و در مقایسه با مدیریت دانش، سواد اطلاعاتی سهم بالاتری در پیش‌بینی کارآفرینی سازمانی دارد. نتیجه این‌که، جهت افزایش و ارتقاء سطح کارآفرینی سازمانی در دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان استان مازندران، سواد اطلاعاتی دانشجویان نیازمند توجه و تمرکز است. جستجوهای متعدد پژوهشگر

کلاس‌های درس به شمار می‌روند، به توسعه همه‌جانبه سازمان به خصوص گسترش، توسعه و رشد کار آفرینی سازمانی منتهی می‌گردد. در این صورت می‌توان انتظار داشت رهبرانی تحول‌آفرین، کارآمد، مسئولیت‌پذیر، با وجدان و اثربخش به عنوان برون‌داد این سیستم در جامعه نقش‌آفرین و موجب اعتلا و سربلندی گردند. هر پژوهشی در ماهیت به دنبال ارتباط بین عوامل و تأثیر آن‌هاست، در بطن خود مجموعه محدودیت‌هایی را داراست. این محدودیت‌ها ممکن است بر سر راه پژوهش ظاهر شده و امر پژوهش را دچار مشکلاتی نموده و تعمیم نتایج را با دشواری مواجه کنند. از جمله محدودیت‌های پژوهش حاضر می‌توان به نحوه جمع‌آوری اطلاعات از طریق پرسشنامه بسته‌پاسخ خودگزارشی و جامعه آماری دانشجوی معلمان دانشگاه فرهنگیان استان مازندران در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۰۱ به سبب استفاده از روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای اشاره داشت که باعث شده است پژوهش حاضر از نوع مقطعی بوده و در آن داده‌های مطالعه در یک مقطع کوتاه گردآوری شوند، در صورتی که دستیابی به یک فهم کامل از موضوع مورد بررسی، مستلزم انجام پژوهش طولی است. از همین رو، در تعمیم نتایج به جوامع آماری دیگر، نهایت توجه، دقت و احتیاط به عمل آید. از طرفی، یکی از مهم‌ترین محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به عدم وجود تحقیقات مشابه و کم بودن تحقیقات (خصوصاً داخلی) اشاره کرد که امکان مقایسه نتایج این پژوهش با نتایج تحقیقات مشابه امکان‌پذیر و میسر نبوده است. هم‌چنین، در پژوهش حاضر ممکن است متغیرهایی مانند وضعیت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی دانشجویان بر نتایج تأثیرگذار بوده باشد. از همین رو، پیشنهاد می‌شود پژوهش‌هایی با طرح طولی جهت استنباط رابطه علت و معلولی در مورد متغیرهای این پژوهش صورت گیرد و تأثیر عوامل جمعیت‌شناختی نظیر جنسیت، سن و وضعیت فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی دانشجویان مورد بررسی و پیمایش دقیق‌تر و بیشتری قرار گیرد. توصیه می‌گردد علاقمندان به این حوزه از پژوهش با روش‌ها و ابزارهای دیگر، این پژوهش را در سایر استان‌ها تکرار و نتایج را با نتایج حاصل از این پژوهش مقایسه نمایند. هم‌چنین، پیشنهاد می‌گردد نسبت

ذخیره‌سازی و اشتراک اطلاعات مبتنی بر فناوری، قابلیت در دسترس بودن اطلاعات را در حد قابل ملاحظه‌ای افزایش داده است. بیشتر این اطلاعات فقط از طریق ارتباطات راه دور موجود و به صورت الکترونیکی در دسترس است. پس، سواد اطلاعاتی، زمانی حاصل می‌شود که فراگیران بدانند چه وقت از منابع پیوسته استفاده کنند، چگونه به‌طور مسلط به اطلاعات دسترسی یابند، چگونه این اطلاعات را دقیق و متناسب با هر نیاز ارزیابی کنند و چگونه از این اطلاعات برای انجام ارتباط موثر استفاده کنند. فراگیرانی که بتوانند این کار را انجام دهند دارای مهارت-های همیشگی مورد نیاز در عصر اطلاعات خواهند بود. این سواد و این مهارت تخصصی، بی‌تردید در افزایش کارایی و کارآفرینی آنان به خصوص دانشجوی معلمان دانشگاه فرهنگیان موثر خواهد بود. از دیگر سو، مدیریت دانش به عنوان ابزار کلیدی مدیریت قرن جدید، فراهم‌کننده زمینه بازخوانی، ایجاد، پرورش، تسهیم و تبادل، ارتقاء سازماندهی، نگهداری و انتشار دانش در سطح سازمان به-ویژه در سطح بخش‌ها بوده و سبب شکل‌گیری رویکرد جدید شیوه‌های آموزش، استفاده مؤثر از دانش موجود، آمادگی برای دریافت و استفاده از اطلاعات و دانش نوین در جهت توسعه دانش و فناوری با توان مقابله با تغییرات سریع دنیای اطراف می‌شود. با این وصف، مدیریت دانش، موجب انطباق سریع سازمان با تغییرات محیط پیرامون به منظور ارتقاء کارایی و سودآوری بیشتر می‌گردد و به سازمان کمک می‌کند تا از تجارب خود، شناخت و بینش به دست آورد و فعالیت خود را بر کشف، جمع‌آوری، انتخاب، ذخیره‌سازی، سازماندهی، انتقال، بکارگیری و به-روزرسانی دانش، متمرکز کند تا بتواند در حل مشکلات، آموزش پویا، برنامه‌ریزی راهبردی و تصمیم‌گیری، از این دانش بهره‌گیرد. از این رو، شناخت درست مدیریت دانش و ابعاد آن موجب افزایش خلاقیت و نوآوری و در نتیجه افزایش کارآفرینی در میان کارکنان سازمان‌ها می‌گردد. بنابراین، توجه همه‌جانبه به سواد اطلاعاتی و مدیریت دانش در همه ابعاد و مولفه‌ها و برنامه‌ریزی برای گسترش و تداوم آن در بین یک دانشجویان که در آینده بسیار نزدیک، سفیران نسل نواندیشی از معلمان کارآفرین در مدارس و

دانشکده مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکزی، ۹(۳۶)، ۲۲-۷.

پربرخ، مه‌ری. (۱۳۹۲). *آموزش سواد اطلاعاتی: مفاهیم، روش‌ها و برنامه‌ها*. تهران: نشر کتابدار.

جورابچی، مهناز و خسروی، علی‌اکبر. (۱۳۸۸). تاثیر مدیریت دانش بر عملکرد دبیران دوره متوسطه مدارس دخترانه شهر تهران. *فصلنامه نوآوری‌های مدیریت آموزشی*، ۱(۱)، ۱۵۴-۱۳۵.

زارعی، جواد؛ رخ افروز، داریوش و دیانت، مهین. (۱۳۸۹). بررسی سواد رایانه ای دانشجویان دوره دکترای عمومی دانشگاه علوم پزشکی جندی شاپور اهواز سال تحصیلی ۸۹-۸۸. *فصلنامه مدیریت سلامت*، ۱۵(۴۷)، ۶۷-۷۶.

سیامک، مرضیه و داورپناه، محمدرضا. (۱۳۸۸). ساخت و اعتباریابی پرسشنامه سنجش سواد اطلاعاتی پایه و واقعی دانشجویان مقطع کارشناسی. *فصلنامه کتابداری و اطلاع‌رسانی*، ۱۲(۱)، ۱۱-۱.

طالبی، بهنام؛ مرادی، سمانه؛ پاکدل بناب، مهدی و زمستانی قادر. (۱۳۹۰). ارائه آموزش مهارت‌های سواد اطلاعاتی در برنامه‌های درسی آموزش عالی. *فصلنامه آموزش و ارزشیابی*، ۴(۱۴)، ۱۴۹-۱۲۷.

طیب‌نیا، ویدا. (۱۳۸۷). *بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشکده اقتصاد علامه طباطبائی*. پایان‌نامه کارشناسی ارشد، رشته کتابداری و اطلاع‌رسانی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم و تحقیقات تهران.

فلسفی نژاد، محمد رضا؛ عزیزی ابرقوئی، محسن؛ ابراهیمی قوام آبادی، صغری و درتاج، فریبرز. (۱۳۹۴). تدوین مدل علی فرسودگی تحصیلی با توجه به نقش واسطه ای خودکارآمدی در دانشجویان دوره کارشناسی. *فصلنامه فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی*، ۶(۲۴)، ۲۷-۱.

قنبری، سیروس؛ نصیری، فخرالسادات و عبدالملکی، شوبو. (۱۳۹۲). بررسی رابطه سواد اطلاعاتی با مدیریت دانش دانشجو معلمان دانشگاه فرهنگیان سمنج. *ششمین کنفرانس مدیریت دانش*، تهران، موسسه اطلاع‌رسانی نفت، گاز و پتروشیمی.

کاربخش، سمانه. (۱۳۹۲). *بررسی اثر کارآفرینی سازمانی بر سلامت سازمانی در کتابخانه‌ها و اداره ارشاد اسلامی شهرستان راور*. پایان‌نامه کارشناسی، رشته مدیریت دولتی، دانشگاه پیام نور واحد راور.

به رشد مؤلفه‌های سواد اطلاعاتی و مدیریت دانش در میان دانشجویان توجه بیشتری نشان داده شود. چرا که، پذیرش تحقق جامعه اطلاعاتی، ضرورت همراه شدن با تحول در عرصه آموزش و پرورش، الزام مجبزه شدن تمام افراد شاغل در آموزش و پرورش به مهارت سواد اطلاعاتی و مدیریت دانش، در راستای رسیدن به هدف یادگیری مادام‌العمر برای ادامه بقا و زندگی در عصر کنونی، تربیت شهروندان با افق و عملکرد جهانی و در حکم افرادی که قادر هستند در نقش فردی مفید و مسئولیت‌پذیر از عهده حل مسائل اطلاعاتی برآیند و قدرت جستجو، تجزیه، تحلیل و ترکیب اطلاعات را دارا باشد، از ضروریات جوامع پیشرو، مترقی و کارآفرین است. به نظر می‌رسد این موارد در سایه نظام برنامه‌ریزی درسی و آموزشی متمرکز بر سواد اطلاعاتی، مدیریت دانش و کارآفرینی سازمانی با نظم بیشتر و هماهنگی بهتر، محقق خواهد شد.

منابع

آریانی، ابراهیم؛ زاهد بابلان، عادل؛ معینی‌کیا، مهدی و خالق‌خواه، علی. (۱۳۹۴). نقش شبکه‌های اجتماعی مجازی در قابلیت‌های پژوهشی دانشجویان تحصیلات تکمیلی. *مجله دانشگاهی یادگیری الکترونیکی (مدیا)*، ۶(۲)، ۳۹-۲۶.

احمدی بالادهی، سید مهدی و میرزائی عربی، محمدعلی. (۱۳۹۳). استقرار مدیریت دانش و رابطه آن با خلاقیت کارکنان ناجا (مورد مطالعه: فرماندهی انتظامی استان مازندران). *فصلنامه منابع انسانی ناجا*، ۹(۳۷)، ۴۷-۲۹.

اکبری، مرتضی؛ شکیبیا، حجت؛ ضیائی، محمدصادق؛ مرزبان، شیر مراد و رازی، سمیرا. (۱۳۹۲). بررسی رابطه سلامت سازمانی با کارآفرینی سازمانی (مورد مطالعه: دانشگاه تهران). *فصلنامه مدیریت دولتی*، ۵(۱)، ۲۰-۱.

امیری، مهدی. (۱۳۹۷). بررسی رابطه بین مدیریت دانش و کارآفرینی استراتژیک مبتنی بر میانجی‌گری نوآوری سازمانی (مطالعه موردی: سازمان آموزش و پرورش فارس). *فصلنامه ابتکار و خلاقیت در علوم انسانی*، ۸(۲)، ۱۸۴-۱۴۷.

ایزنلو، زینب و اسماعیلی شاد، بهرنگ. (۱۳۹۶). نقش میانجی سرمایه اجتماعی در رابطه سرمایه روان‌شناختی و کارآفرینی سازمانی. *فصلنامه مدیریت کسب و کار*

- Schaufeli, W. B., & Shimazu, A. (2009). Is Workaholism Good or Bad for Employee Well-being? The Distinctiveness of Workaholism and Work Engagement among Japanese Employees. *Industrial Health*, 47, 495-502.
- مجرد، خدیجه؛ سلیمان پور عمران، محبوبه و سوداگر، حمیدرضا. (۱۳۹۸). بررسی رابطه سواد اطلاعاتی با دانش آفرینی سازمانی دانشجویان تحصیلات تکمیلی. *فصلنامه فناوری اطلاعات و ارتباطات در علوم تربیتی*، ۹(۴)، ۱۴۶-۱۳۱.
- محمدی، رضا. (۱۳۹۶). بررسی رابطه مدیریت دانش با عملکرد سازمانی در سازمان های پروژه محور. *دو ماهنامه مطالعات کاربردی در علوم مدیریت و توسعه*، ۲(۱)، ۱۴-۱.
- مختاری دینانی، مریم و ططری، سعیده. (۱۳۹۷). ارتباط بین سواد اطلاعاتی و قابلیت کارآفرینی دانشجویان تحصیلات تکمیلی رشته علوم ورزشی در دانشگاه های شهر تهران. *دو فصلنامه پژوهش در ورزش تربیتی (دانشگاهی)*، ۶(۱۵)، ۹۵-۱۱۶.
- میرزاصفی، اعظم؛ رجایی پور، سعید و جمشیدیان، عبدالرسول. (۱۳۹۰). رابطه بین سواد اطلاعاتی و قابلیت های کارآفرینی دانشجویان دوره های تحصیلات تکمیلی دانشگاه اصفهان. *فصلنامه کتابداری و اطلاع رسانی*، ۱۴(۱)، ۲۶۸-۲۴۱.
- نیک پور، امین؛ منظری توکلی، علیرضا و رجائی نژاد، مهدی. (۱۳۹۱). بررسی رابطه بین سواد اطلاعاتی کارکنان و اثربخشی سازمانی در سازمان های دولتی شهر کرمان. *فصلنامه فرآیند مدیریت و توسعه*، ۲۵(۸۱)، ۱۶۱-۱۴۵.
- وظیفه، رسول. (۱۳۹۹). بررسی نقش مدیریت دانش بر عملکرد سازمان با اثر واسطه ای عملیات منابع انسانی استراتژیک (مطالعه موردی: شعب بانک ملی استان اردبیل). *فصلنامه علوم اسلامی انسانی*، ۶(۲۲)، ۱۰۷-۹۳.
- Aidis, R., & Van pray, M. (2007). Illegal entrepreneurship experience: Does it make a difference for business performance and motivation? *Journal of business venturiny*, 22, 283-310.
- Hult, G. T., Snow, C., & Kandemir, D. (2003). The role of entrepreneurship in building cultural competitiveness in different organizational types. *Journal of Management*, 29(3), 401-426.
- Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30, 607-610.